

ת"פ 48365/05/13 - מדינת ישראל נגד מ' ט' (עציר) - הובא ע"י הליווי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 48365-05-13 מדינת ישראל נ' ט'(עציר) 12.02.2014
כב' השופטת יהודית אמסטרדם
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד גלית אפרתי
נגד הנאשם מ' ט' (עציר) - הובא ע"י הליווי
ע"י ב"כ עו"ד שלומציון גבאי-מנדלמן

גזר דין

א. פתח דבר

1. הנאשם הורשע עפ"י הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע שלוש עבירות של שוד - עבירות לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. הנאשם הודה בכך שבתאריך 07.05.13 בסמוך לשעה 20:00 הוא הלך בעקבות **ד.ד.** ילידת 1942 עת ירדה מאוטובוס. הוא עקב אחריה עד שהגיעה למקום מגוריה בבת-ים, פנה אליה בשאלה, וכשהיא עצרה על-מנת להשיב לו, הוא רכן לעברה ומשך בחוזקה את שרשרת הזהב העבה שהייתה על צווארה עד שהשרשרת נקרעה. הנאשם נמלט מהמקום עם שללו (אישום ראשון).
3. הנאשם אף הודה בכך שחמישה ימים לאחר מכן, בתאריך 12.05.13 בסמוך לשעה 19:00 הוא ניגש ל**ש.מ.** ילידת 1934 שהלכה ברח' העצמאות בבת-ים. הנאשם שאל אותה לכתובת מסוימת, וכשהיא עצרה להשיב לו, הוא רכן לעברה ומשך בחוזקה את שרשרת הזהב שהייתה לצווארה עד שנקרעה.
כתוצאה מעוצמת המשיכה נפלה **ש.מ.** ארצה ונחבלה קלות, והנאשם נמלט עם שללו (אישום שני).
4. לא חלפו אלא שלושה ימים נוספים, ובתאריך 15.05.13 בסמוך לשעה 13:30 ניגש הנאשם ל**מ.פ.** ילידת 1940 שישבה על ספסל בגינה הציבורית כשלצווארה שרשרת זהב ששוויה כ-700\$. הנאשם רכן לעברה של **מ.פ.** ומשך בחוזקה את השרשרת מצווארה עד שנקרעה.
כתוצאה מעוצמת המשיכה נפלה **מ.פ.** ארצה ונגרמו לה המטומה בירך שמאל וכאבים ביד.

הנאשם נמלט מהמקום עם שללו. (אישום שלישי).

ב. הסדר הטיעון

5. המאשימה הגיעה להסדר טיעון עם הנאשם, במסגרתו תוקן כתב האישום באופן שהחבלה במרפק ימין שיוחסה לנפילתה של **ש.מ.** - המתלוננת שבאישום השני - נמחקה, ובמקום זאת נרשם שהיא נפלה ארצה ו"נחבלה קלות". כמו-כן, החבלה שיוחסה ל**מ.פ.** - המתלוננת שבאישום השלישי - שונתה מ"**המטומה בירך שמאל, כאבים בכתף וזרוע שמאל והגבלה בתנועה**" ל"**המטומה בירך שמאל וכאבים ביד**".

עוד הוסכם בין הצדדים כי יתקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם.

הצדדים לא הגיעו להסדר לעניין העונש.

ג. תסקיר שירות המבחן

6. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם שהינו רווק כבן 24 שנים לא עבד עובר למעצרו, והתגורר בבית אָמו.

הנאשם סיים עשר שנות לימוד, ולאחר מכן עבד בעבודות מזדמנות עד לגיוסו לצה"ל.

עוד מהיותו נער צרך אלכוהול והשתמש בסמים מסוכנים מסוג גראס וחשיש, ובהמשך החל להשתמש בהרואין.

בטרם גיוסו פנה הנאשם לפסיכיאטר עקב דיכאון וחרדה.

במשך כשנתיים שירת בצה"ל כנהג וכמחסנאי, ולאחר מכן שוחרר בשל אי-התאמה על רקע מצבו הנפשי.

בחודש פברואר 2013 פנה הנאשם למרפאת "יסעור" ביפו שם מחלקים תחליף סם, אך גורמי הטיפול שם גרסו כי מאחר ומדובר בבחור צעיר בעל כוחות לגמילה מסמים הוא אינו מתאים לקבלת תחליף סם, והוא הופנה לטיפול גמילה מסם (ראו בהמשך: **נ/3** - י.א.).

בחודש מרץ 2013 פנה הנאשם לאשפוזית ושהה שם במשך שבועיים (ראו בהמשך: **נ/4** - י.א.). **לאחר** גמילתו הפיזית, לא השתלב הנאשם בקהילה טיפולית להמשך הטיפול, בהאמינו שהוא

יוכל להימנע משימוש בסם בכוחות עצמו. בפועל הוא חזר להשתמש בסמים.

בחודש מאי 2013 פנה הנאשם לפסיכיאטרית מטעם קופת החולים (ראו בהמשך: **נ/5** - י.א.), והתלונן על דיכאון, חרדות ומחשבות אובדניות. התברר כי הוא הפסיק ליטול טיפול תרופתי ובמקום זאת צרך סמים. הפסיכיאטרית העריכה שלא תוכל לאזן אותו במסגרת אמבולטורית, והפנתה אותו לטיפול לבית החולים לבריאות הנפש "אברבנאל".

הנאשם לא פעל לפי המלצתה, ובתאריך 15.05.13 נעצר בגין ביצוע עבירות השוד נשוא התיק דבן.

7. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הוצע לנאשם להשתלב בפרויקט "בראשית" לגמילה מסמים בבית המעצר, אך הוא סירב להפסיק את הטיפול התרופתי שהוא מקבל על אף שהותר לו לעשות כן ע"י הפסיכיאטר, ופועל יוצא מכך, שאין משלבים אותו כיום לטיפול של גמילה מסמים.

בשיחותיו של הנאשם עם קצינת המבחן הוא שלל אצלו דפוסי התנהגות אלימה, וטען כי הוא פועל באלימות רק בהיותו תחת השפעת סם.

קצינת המבחן גורסת, כי הנאשם סובל מחוסר יציבות תפקודית בשנים האחרונות הוא אמנם גילה יכולת לפנות לגורמים מקצועיים, ברם, לאחר שחש הטבה ראשונית במצבו - הוא נמנע מלהתמיד בטיפול המומלץ.

אשר על כן, לדעתה, הנאשם מחפש פתרונות קצרי-טווח תוך שהוא מסתייע בתרופות או בתחליף סם, הוא אינו מכיר בבעייתיות במצבו ובכך שהוא מכור לסמים, ועפ"י הערכת שירות המבחן קיים סיכון במצבו והערכת השתלבותו בקהילה - הינה נמוכה.

עוד ציינה, כי נוכח מאפייני התנהגותו והשימוש הבלתי מבוקר בחומרים פסיכו-אקטיביים - קיימת רמת סיכון בינונית למעורבות חוזרת בהתנהגות אלימה.

שירות המבחן העריך כי בעיתוי הנוכחי, הנאשם "**אינו בשל להתנסות טיפולית אינטנסיבית כמו זו המוצעת בקהילה**". הערכה זו התחזקה נוכח התנהלותו של הנאשם אשר סירב להשתלב בטיפול הגמילה המוצע בבית המעצר אז וגם כיום.

עוד הוסיף שירות המבחן, כי אין בידם להמליץ על התערבות במסגרת שירות המבחן, והנאשם יוכל להיעזר במסלולי הטיפול במסגרת שב"ס.

ד. **מסמך מהמרכז לטיפול בנפגעי סמים (נ/3)**

8. מהמסמך נ/3 עולה, כי בתאריך 24.02.2013 פנה הנאשם למרכז לטיפול בנפגעי סמים ביפו על-מנת להתקבל לתכנית טיפולית של מתן מתאדון.

בעקבות ראיון אישי עמו, נאמר לו שהוא לא התנסה במסגרת שיקומית ולא עשה עד היום ניסיון לשנות את סגנון חייו, ולפיכך הוא לא מתאים למרכז שלהם. הומלץ לו לפנות לטיפול באחת מהקהילות הטיפוליות הקיימות.

ה. **תעודת סיום אשפוז באשפוזית (נ/4)**

9. הנאשם שהה באשפוזית מתאריך 10.03.2013 ועד 24.03.2013.

מהתעודה נ/4 עולה, כי הוא סיים בהצלחה את השלב הראשון של הגמילה מסמים (השלב הפיזי - י.א.).

ו. **חוות-דעת של העובד הסוציאלי עמיר פיראני (נ/1)**

10. לבקשת ב"כ הנאשם, פגש העובד הסוציאלי מר פיראני בנאשם בבית המעצר ביחד עם הפסיכיאטרית ד"ר אלה בלאו-סוסנובסקי.

מפי הנאשם למד מר פיראני כי הלה החל להשתמש בסמים בגיל 15, וכי לאחר שימוש בגראס הוא החל ליטול כדורים משככי כאבים, ובהמשך החל בשימוש בהרואין, קוקאין וקראק.

הנאשם סיפר לו כי לאחר גיוסו לצה"ל החמירו מצבי החרדה והדיכאון אצלו, והוא החל לקבל טיפול תרופתי.

בהמשך, הוא הפסיק את הטיפול התרופתי, והשתמש בסמים אותם מימן בתחילה מעבודתו כמחסנאי, וכשנזקק לסכומים של 500-600 ₪ ליום, הוא פנה לשדוד נשים קשישות.

עוד ציין הנאשם בפניו, כי עבר הליך גמילה באשפוזית, אך חזר להשתמש בסמים.

כיום, לדבריו, מקבל הנאשם טיפול של 10 מ"ג וליום, אך מאחר והוא פיתח סבילות לתרופה זו, היא אינה מסייעת לו די במצוקתו הנפשית.

לטענת מר פיראני, הנאשם אמר לו כי הוא רוצה להיות נקי מסמים ולשקם את חייו.

11. מר פיראני ציין בחוות-דעתו את התרשמותו, ולפיה הנאשם הינו בר-שיקום. הוא המליץ כי הלה

יטופל בקהילה טיפולית סגורה בה יוכל לשקם עצמו תחת מעקב ובפיקוח מוסדי.

אקדים ואציין, כי מר פיראני לא התייחס כלל לאפשרות שהוצעה ע"י שירות המבחן - טיפול בגמילה בפרויקט המתקיים בתוככי הכלא.

חוות-הדעת הפסיכיאטרית של ד"ר אלה בלאו-סוסנובסקי (נ/2)

.ז

12. ד"ר בלאו-סוסנובסקי בדקה את הנאשם בבית המעצר אבו-כביר, ומשיחה עמו עלה, כי הלה פנה לקבלת טיפול פסיכולוגי עוד בטרם השירות הצבאי, אך לא התמיד בו.

רק לאחר גיוסו הוא נבדק ע"י קב"ן ומאוחר יותר ע"י פסיכיאטר, ואובחן כסובל מדיכאון ומהתקפי חרדה.

במהלך שירותו הצבאי כנהג וכעובד רס"ר, הוא קיבל טיפול תרופתי בנוגדי דיכאון ושחרר מצה"ל לאחר שנתיים על רקע מצבו הנפשי.

בתחילה, לאחר שחרורו הוא המשיך בטיפול התרופתי (נוגדי דיכאון), אך אח"כ עבר להשתמש בסמים קלים.

בהמשך, עבר להשתמש בסמים קשים מסוג הרואין וקוקאין, ושבוע לפני מעצרו החל להזריק הרואין.

חודשים לפני שנעצר, אובחן ע"י ד"ר ברוריה גונן מקופ"ח לאומית כסובל מדיכאון מג'ורי וממחשבות פסיכוטיות שנגרמו עקב שימוש בסמים.

לטענת ד"ר בלאו-סוסנובסקי, מאחר והטיפול התרופתי לא הביא לרמיסיה במצבו עשה הנאשם שימוש בסמים כדי להגיע להקלה סימפטומטית.

עוד צוין בחוות-הדעת, כי הנאשם עשה ניסיון לגמילה במסגרת האשפוזית בחודש מרץ 2013, ועם שחרורו מהאשפוז "הבין כי נדרשת קהילה טיפולית תומכת ומושכת במצבו". לאחר שהתקבל לקהילה טיפולית הוא המתין לאישור העובדת הסוציאלית, ובינתיים נעצר.

13. ד"ר בלאו-סוסנובסקי ציינה, כי "מ' היה מודע לחומרת מצבו ועשה כל ניסיון על-מנת להתקבל למסגרת טיפולית מקיפה ומעמיקה יותר לצורך גמילה מהשימוש בסמים הנרקוטיים".

14. ד"ר בלאו-סוסנובסקי קבעה כי הנאשם סובל מתלות בסמים ומ"דיכאון כפול".

במהלך מעצרו עבר הנאשם הליך של גמילה מהתלות בסם, והוא אינו צורך כיום סמים או תחליפי סם. הוא נעזר בהליך גמילתו בעצור שהיה מכור בעבר לסמים. כיום הוא מקבל טיפול בתרופות נוגדות דיכאון

מסוג וליום וויפאקס.

עפ"י התרשמותה, לנאשם מוטיבציה גבוהה לטפל בעצמו ולשקם את עצמו הן באספקט הפסיכיאטרי של הפרעה והן באספקט של התלות בסמים, על כן המליצה להפנותו למסגרת של טיפול משולב בקהילה טיפולית של נגמלים, תוך קיום מסגרת קבועה של שיחות במסגרת הקהילה אליה יופנה.

עוד המליצה על הערכה פסיכיאטרית נוספת על-מנת לשקול התאמת טיפול תרופתי פסיכיאטרי מיטבי.

ח. חוות-דעתה של ד"ר ברוריה פסטרנק-גונן (5/נ)

15. מהמסמך הרפואי שנערך ע"י ד"ר ברוריה פסטרנק-גונן מקופ"ח לאומית (5/נ) עולה, כי הנאשם מוכר לרופאה מזה כשנתיים. עפ"י הערכתה יש רמזים להפרעה אובססיבית אצלו, אולם מזה חודש ימים נוספו גם תסמינים דיכאוניים עם הפרעות בשינה.

מהמסמך 5/נ עולה, כי הנאשם התנגד לקבלת טיפול תרופתי שהרופאה המליצה לו, וכי הפסיק את הטיפול התרופתי, ומנסה טיפול עצמוני תוך שימוש בסמים מעוררים.

בחוות-דעתה מתאריך 06.50.2013 קבעה ד"ר גונן כי אין אפשרות לאזן את הנאשם באופן אמבולטורי והוא הופנה לבי"ח "אברבנאל".

עוד ציינה, כי לאחר האיזון והתאמת הטיפול בנוגדי הדיכאון מומלץ להמשיך לאשפוז בבי"ח "אברבנאל" במסגרת המחלקה לתחלואה כפולה.

ט. אישור ביקור בחדר מיון (בית החולים "אברבנאל") (6/נ)

16. מהמסמך 6/נ עולה, כי הנאשם הגיע לחדר המיון של בית החולים "אברבנאל" רק בתאריך 11.05.2013 (חמישה ימים לאחר שנשלח ע"י ד"ר ברוריה גונן), ברם, הנאשם עזב את חדר המיון בשעה 21:00 ללא אשפוז.

(הסבר לאי-אשפוזו מצוי במסמך שבהמשך - 7/נ - י.א.)

י. תעודת חדר מיון בי"ח "אברבנאל" מתאריך 20.05.2013 (7/נ)

17. לאחר מעצרו הובא הנאשם לחדר מיון בביה"ח "אברבנאל". מהמסמך 7/נ עולה, כי הוא נבדק

מספר ימים קודם לכן בחדר המיון של בית החולים "אברבנאל" (ראו: **נ/6**), אלא, שבתום בדיקתו בתאריך 06.05.2013 הומלץ על אשפוז, והנאשם סירב. מאחר ולא הייתה אינדיקציה לאשפוז כנגד רצונו - הנאשם שוחרר לביתו.

יא. טיעוני ב"כ הצדדים

18. ב"כ המאשימה עתרה לביהמ"ש להטיל על הנאשם עונש מאסר ממושך תוך קביעת מיתחם הענישה ההולם בגין כל אישום של 3-5 שנות מאסר.

עוד לדברי ב"כ המאשימה, מאחר ומדובר במספר אירועים - יש לקבוע מיתחם ענישה הולם לכל אחד מהאירועים בנפרד, ולאחר מכן יש לגזור את הענישה הכוללת לכל האירועים.

התובעת הדגישה כי מדובר בשלושה מעשי שוד שבוצעו בפרק זמן של שמונה ימים כלפי נשים מבוגרות בנות 72-80, כשבמהלך האירועים שתיים מהן נפלו ונחבלו מעוצמת משיכת השרשראות מצווארן.

עוד הוסיפה וציינה ב"כ המאשימה, כי הנאשם בחר קורבנות חסרי-אונים - נשים מבוגרות, בהתעלמו מהנזק הגופני, הממוני, והטראומה הנפשית שהוא גרם לכל אחת מהן.

19. ב"כ המאשימה הציגה בפני ביהמ"ש אסופת פסיקה התומכת בטווח הענישה המוצע על-ידה, בהדגישה שבכל אחד מפסקי הדין מדובר באירוע של שוד אחד ולא שלושה מעשי שוד כבעניינו, ועל כן הענישה דכאן אמורה להיות חמורה יותר.

20. ב"כ המאשימה התייחסה לנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שעלו מתסקיר שירות המבחן ומחוות-הדעת הפסיכיאטרית ושל העובד הסוציאלי, בציינה שאין מחלוקת כי הנאשם מכור לסמים וכי הוא סובל מהפרעה נפשית ("תחלואה כפולה").

באשר להמלצת הרופאה הפסיכיאטרית והעובד הסוציאלי כי הנאשם יעבור טיפול בקהילה סגורה, ציינה ב"כ המאשימה כי הנאשם מוכר לשירות המבחן אשר התרשם כי הוא איננו בשל ואין לו מוטיבציה לטיפול בקהילה טיפולית. עוד ציינה, כי הנאשם איננו מכיר במאפייני ההתמכרות שלו, ואף איננו מכיר בחשיבות הטיפול לטווח הארוך.

לטענתה, יש אפשרות בפני הנאשם לעבור הליך של טיפול במסגרת שב"ס, אך לכך דרוש שיתוף פעולה ורצון מצידו. אם יאבה הנאשם הוא יוכל לשקם את חייו כפי שעשה נאשם אחר, שהורשע אף הוא בשוד של שרשרת מקשישה, ושסבל אף הוא מתחלואה כפולה - ת"פ 5156/06 [מחוזי חיפה] **מדינת ישראל נ' חנא נסראללה** [פורסם בנבו, 22.5.13].

21. לעומתה, עתרה ב"כ הנאשם לביהמ"ש לאפשר לנאשם לעבור הליך טיפולי מחוץ לכותלי בית הסוהר, בציינה כי שירות המבחן נתפס לכלל טעות כאשר ציין שהנאשם סירב להשתתף בתכנית גמילה המוצעת לעצורים (פרויקט "בראשית").

שכן, הנאשם הסביר את סירובו בכך שהתנאי להשתתפות בתכנית הוא הפסקת הטיפול התרופתי, והנאשם הסובל מהתקפי חרדה ודיכאון לא הסכים להפסיק את הטיפול התרופתי לבל יחמיר מצבו הנפשי.

לטענתו, בעבר, כאשר הפסיק את הטיפול התרופתי הוחמר מצבו הדיכאוני עד כדי סיכון.

22. הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו. הוא הסביר כי הרקע לביצוע העבירות היה מצבו הנפשי והתמכרותו לסמים. עוד סיפר הנאשם על נכונותו לשנות אורחות חייו ולהיגמל מסמים בציינו כי בכונתו לעשות כן בכל מסגרת שיקומית שתוצע לו.

יב. **דין**

23. עסקינן בנאשם אשר ביצע שלוש עבירות חמורות של שוד קשישות בשמונה ימים. לאחר ביצוע המעשה הראשון, ומשראה כי מדובר ב"כסף קל" שב הנאשם ושדד שתי קשישות נוספות.

הנאשם אשר ניצל עלומיו אל מול קורבנותיו- שלוש נשים קשישות אשר לא יכלו לו, קרע מעל צווארן את שרשרותיהן והותירן חסרות אונים, מפחדות, מושפלות ושתיים מהן אף סבלו מחבלות ומכאוב.

24. אינני תמימת דעים עם הפסיכיאטרית ד"ר בלאו-סוסנובסקי אשר גרסה כי הנאשם עשה כל שביכולתו כדי לעבור טיפול גמילה, וכן סברה שעם שחרורו מהאשפוזית לאחר שהחל בשימוש בסם הגיע הנאשם לתובנה שנדרשת לו קהילה טיפולית תומכת והוא התקבל לקהילה כזו, ורק אישור העובדת הסוציאלית שבושש לבוא מנע את אשפוזו, ואז נעצר.

עיון בתיק מגלה כי הנאשם סיים הגמילה הפיזית באשפוזית בתאריך 24.03.2013. הוא נעצר בתאריך 15.05.2014 לאחר ביצוע שלושה מעשי שוד במשך 8 ימים.

לאחר שהנאשם השתחרר מהאשפוזית הוא לא פנה לקהילה טיפולית וסמך על עצמו, אך חזר להשתמש בסמים.

אף כאשר ד"ר גונן הפנתה אותו לבי"ח "אברבנאל" על-מנת שלאחר שיאזנו אותו ישלבו אותו בטיפול, הוא בחר שלא להתאשפז, ועפ"י המסמך **נ/7**, מאחר ולא הייתה אינדיקציה לאשפוז בניגוד לרצונו - הוא שוחרר לביתו.

25. אמו של הנאשם לעומתו, אכן עושה כל שביכולתה כדי להביא את בנה לקהילה טיפולית, אך לא די ברצונה, ואילו הוא אינו מסוגל להתמיד בקבלת טיפול, הוא מחפש, כאמור, פתרונות קצרי טווח ובמקום טיפול גמילה הוא מסתייע בתחליפי סם.

קצינת המבחן ציינה מפורשות כי הוא "אינו בשל להתנסות טיפולית אינטנסיבית כמו זו המוצעת בקהילה".

פנייתה של אם הנאשם לקהילת "מלכישוע" העלתה נכונות לפגוש בו, אך בטרם רואיין הנאשם לא ניתן לקבוע שהוא "התקבל לקהילה". עקב חג השבועות לא הופקד התשלום הנדרש, הנאשם לא הגיע לראיון, ובינתיים ביצע את עבירת השוד נשוא האישום השלישי, ונעצר עד תום ההליכים.

להזכירנו, שקודם לכן, יום לאחר פנייתו לחדר המיון בביה"ח "אברבנאל" הוא ביצע את השוד נשוא האישום השני.

26. לא למותר לציין, כי לא מצאתי כל התייחסות, הן בחוות-הדעת של העובד בסוציאלי מר פיראני והן בזו של הפסיכיאטרית ד"ר בלאו-סוסנובסקי, לאפשרות קבלת טיפול גמילה במסגרת שב"ס.

עוד יוער, כי על אף ה"תחלואה הכפולה" ממנה סובל הנאשם לא נקבע שלא ניתן בשום אופן לשלב את הנאשם בטיפול במסגרת שב"ס.

בת"פ (חיפה) 5156/06 **מדינת ישראל נ' נסראללה חנא** נדון עניינו של נאשם שסבל משילוב של הפרעת אישיות גבולית עם מצב דיכאוני והפרעה פוסט-טראומטית. אף שם, הנאשם התמכר לסמים במסגרת ניסיון לטיפול עצמי בבעיותיו הנפשיות, ולא התמיד בטיפול גמילה בו החל. ביהמ"ש שם בחר לגזור עליו עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח תוך קביעה שיוכל לקבל טיפול בין כותלי הכלא, ולפיכך, "**במידה ורצונו כן לשקם חיי - יוכל לעשות זאת במסגרת זאת**".

27. עוד אציין כי אינני מקבלת את טענת ב"כ הנאשם כי זה הוא המקרה לעשות שימוש במבחנים שנקבעו בבש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה** (פורסם במאגרים, 20.3.11) (להלן: "**פרשת סויסה**") ולשלוח את הנאשם לטיפול גמילה.

אומנם לאחרונה עמד בית המשפט העליון על כך שבית המשפט רשאי להפעיל את התנאים שנקבעו ב**פרשת סויסה** גם במסגרת גזר הדין, ואלה אינם שמורים רק לשלב המעצר, אך יחד עם זאת ציין כי:

"הצינור" לקבלת מרבית המידע בהחלטה בעניין זה הוא תסקיר שירות המבחן ותכנית הגמילה המפורטת בו (שהיא כאמור תנאי סף למתן צו המבחן כאמור בסעיף 83(3) לחוק העונשין)
(ראו: רע"פ 8049/13 **חדד נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 3.2.14) (ההדגשה לא במקור - י.א.).

בענייננו, כאמור, שירות המבחן איננו ממליץ על גמילה בקהילה טיפולית (ראו: עמ' 3 לגזר-הדין).

28. אין צורך להכביר במילים בעניין חומרת העבירות אותן ביצע הנאשם.

בע"פ 1864/11 דוידוב נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 15.10.12) עמד ביהמ"ש על החומרה היתרה שבעבירת שוד קשישים בציינו כי:

"שוד או גניבה מקשיש ומחסר ישע, נתפס כמעשה שיש בו כיעור מוסרי גדול יותר מעבירה "רגילה" של שוד או גניבה, בהיותו הפרה של הציווי "והדרת פני זקן" הנתפס כמעין חוק טבע בכל חברה אנושית. העבירה של שוד קשישים היא מעשה נקלה ובזוי במיוחד, גם בקוד העברייני, ולא בכדי היא נחשבת לעבירה הנמצאת בתחתית "שרשרת המזון" של העבירות ושל העבריינים. מי ימוד את האימה, הפחד, הבושת והצער של קשיש - פעמים רבות קשיש המתגורר בגפו - שנפל קורבן לעבירה של שוד וגניבה. אכן, לא כל קשיש הוא חסר ישע, אבל אין כוחו של קשיש כשל אדם צעיר, שיכול לעיתים להתגונן או לרדוף אחר הגנב או השודד. נקל לשער את התחושה המתסכלת עד-מאוד של השפלה וחוסר אונים של קשיש שנפל קורבן לעבירה כגון דא. ניסיון החיים מלמד כי איכות החיים של קשישים אחרי מעשה שוד או גניבה אינה כתמול שלשום. אף יש שאורחות חייהם השתנו והתהפכו בעקבות אירוע טראומטי של גניבה או שוד, לאחר שלהוותם נוכחו לדעת כי ביתם כבר אינו מבצרם. תופעות של חוסר אמון בבני אדם, בידוד והסתגרות נפשית לצד התבצרות פיזית (סורגים ומנעולים), חשש, אבדן ביטחון עצמי, נדודי שינה ועוד תופעות והשלכות המשפיעות על הקשיש ועל בני משפחתו. מכאן מידת הסלידה של החברה ביחס לשוד וגניבה מקשישים, ומכאן החומרה היתרה שבתי המשפט מייחסים לעבירה זו בהיבט של שיקולי גמול והלימה."

ובפסק דין אחר נאמר כי:

"עבירות השוד, ובמיוחד כשעבירות אלו מופנות כנגד קשישים, הינן רעה חולה שחובה על בתי המשפט לעקור משורש. הפניה דווקא לאוכלוסיה חלשה, אוכלוסיית הקשישים, מתוך תקווה כי אוכלוסיה זו לא תוכל להגן על עצמה, משקפת אנטי חברתיות עמוקה ומגלמת בתוכה אכזריות ואדישות לחומרת הפגיעה הנגרמת לקורבן העבירה"

[ע"פ 3307/08 מדינת ישראל נ' טועמי (פורסם במאגרים, 4.3.2009)]

29. הבניית שיקול הדעת השיפוטי בעניישה

שיקולי הענישה בתיק זה יגזרו מטבע הדברים מן האמור בסימן א' 1 לפרק ו' לחוק העונשין, שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" (תיקון מס' 113) התשע"ב-2012 (להלן: "תיקון 113").

סעיף 40ג(א) רישא לתיקון 113, מורה לבית המשפט לקבוע "מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם", בהתאם ל"עיקרון ההלימה" הקבוע בסעיף 40ב לתיקון 113.

לצורך כך, על בית המשפט להתחשב, בהתאם להוראת **סעיף 40ג(א) סיפא לתיקון 113** "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט".

עבירת השוד כפי שארע במקרים שלפנינו, אינה פוגעת כאמור רק בערך החברתי של קניינו של האדם אלא גם בגופו ובנפשו. לצד פגיעות אלה נוספת תחושת אובדן הביטחון של הציבור בכללותו וקורבנות העבירה בפרט.

מסקירת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה בהן הורשע הנאשם עולה, כי טווח הענישה המוטלת בגין מעשי שוד, הינו נרחב למדי ותלוי במגוון רחב של נסיבות, משכך מהווה הוא שיקול אחד מיני רבים. [ראו: ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.5.13)]

30. **סעיף 40ט(א) לתיקון 113** מורה לבית המשפט להתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כל אימת שהוא סבור שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם.

במקרה דנן, מדובר בשלושה מקרי שוד שנפרשו על פני שמונה ימים, משכך אין ספק כי לפחות לשני האירועים האחרונים קדם תכנון ואין לראותם כאירועים ספונטאניים, הגם שפרק זמן התכנון היה קצר יחסית. בנקל יכול היה הנאשם לשער את הנזק הצפוי מביצוע העבירה, בפרט משבחר לו כקורבנות נשים קשישות אשר מטבע הדברים פגיעות יותר. בעקבות המעשה נחבלה קלות המתלוננת נשוא האישום השני ואילו למתלוננת נשוא האישום השלישי נגרמה המטומה בירך שמאל וכאבים ביד. הנאשם ביצע את המעשים המיוחסים לו על רקע התמכרותו לסמים.

בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם ובנסיבות ביצוע העבירה, אני סבורה כי מתחם העונש ההולם, בגין כל אחד מהאירועים נשא כתב האישום, יעמוד על **שש שנות מאסר**.

31. בנסיבות העניין לא מצאתי שיש לחרוג ממתחם העונש ההולם בין לחומרה ובין לקולא. אשר להחמרה משיקלי הגנה על הציבור, שירות המבחן התרשם כי רמת הסיכון למעורבות חוזרת של הנאשם בהתנהגות אלימה הינה בינונית בלבד. אשר להקלה מטעמי שיקום, אותה הציעה

הסנגורית, מתסקיר שירות המבחן שהוגש ניתן ללמוד כי הנאשם לא רצה להשתלב במסגרות טיפוליות ממושכות, והיה מוכן לרכז מאמץ בפרק זמן קצר יחסית כשהוא מחפש פתרונות קצרי-טווח.

32. בבוחני את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הבאתי בחשבון את עברו הפלילי הנקי של הנאשם ואת הבעת החרטה על המעשים ולקיחת האחריות על ביצועם. הודאת הנאשם ייתרה את העדת שלוש הקשישות וחסכה להן לשוב ולהיזכר בטראומה שהן עברו.

לבסוף, נתתי את הדעת לנסיבות חייו של הנאשם כמפורט לעיל, וכן לעובדה שהאלימות שהופעלה עמדה על הרף הנמוך.

33. לאור כל המקובץ לעיל, אני מטילה על הנאשם כדלקמן:

(א) 42 חודשי מאסר החל מיום מעצרו בתאריך 10.05.2013

(ב) 18 חודשי מאסר על-תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר העבירה בה הורשע או כל עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

(ג) 9 חודשי מאסר על-תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של אלימות או רכוש מסוג עוון תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר.

(ד) הנאשם ישלם פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחת מהמתלוננות.

הפיצוי בסך 15,000 ₪ ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים החל מתאריך 01.07.2014.

ב"כ המאשימה יעביר למזכירות ביהמ"ש את פרטיהן של המתלוננות.

הודע לנאשם על זכותו לערער על גזר- הדין לביהמ"ש העליון תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, יב אדר תשע"ד,
13 12 פברואר 2014,
בנוכחות הצדדים.

**יהודית אמסטרדם,
שופטת**